

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شیوه‌های شناخت و گزینش مفسر

نویسنده:

دکتر محسن ایمانی

عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس

۱۳۸۶

ایمانی، محسن، ۱۳۳۶

شیوه‌های شناخت و گزینش همسر / محسن ایمانی - -

تهران: انتشارات انجمن اولیا و مربیان، ۱۳۸۶.

۳۰۴ ص. ۱۵۴ فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

شابک: 2 - 118 - 964 - ISBN

کتابنامه: ص. ۳۰۰ - ۳۰۴.

۱. همسرگزینی - الف. سازمان مرکزی انجمن اولیا و مربیان

جمهوری اسلامی ایران - ب. عنوان. ۹۹ الف/۱ HQA

۶۴۶/۷۷ ۷۰۶۷-۶۸۵ کتابخانه ملی ایران

انتشارات
انجمن اولیا و مربیان

شماره‌ی انتشار: ۱۵۴

شیوه‌های شناخت و گزینش همسر

نویسنده: دکتر محسن ایمانی

عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس

آماده‌سازی: مدیریت آموزش، تحقیقات و تألیفات

(گروه تحقیقات و تألیفات)

ویراستار ادبی: ناهید طهرانی ثابت

حروف چینی: سعید صفحه‌آرایی: محمود حاجی‌آقایی

امور چاپ و توزیع: مدیریت اداری و مالی

طراح جلد: جعفر اسدی

چاپ و صحافی: آرین

چاپ اول: بهار ۱۳۸۶ - ۲۰۰۰ جلد

شابک: 2 - 118 - 964 - ISBN

کلیه‌ی حقوق محفوظ است

تهران - خیابان انقلاب اسلامی، خیابان برادران شهید مظفر (صیای شمالی) - پلاک ۳۶

ساختمان شماره‌ی ۵ وزارت آموزش و پرورش - سازمان مرکزی انجمن اولیا و مربیان

شماره ۶۶۴۶۸۷۷۰

تلفن ۶۶۴۸۰۴۹۱-۹

فروشگاه مرکزی: خیابان قدس، ابتدای خیابان طالقانی، شماره‌ی ۱۱۹

شماره ۸۸۹۵۸۱۹۰

تلفن ۸۸۹۵۸۱۷۹

فروشگاه شماره‌ی ۱: خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، نبش چهارراه شهید نظری

E-mail: olia@post.ir Web Site: Payvand.medu.ir

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

سخن ناشر	۷
مقدمه	۹
۱- اهمیت شناخت (معرفت)	۱۱
۲- دشواری شناخت آدمی	۱۶
۳- عوامل مؤثر در شناخت	۱۹
۱- تفکر بارور	۲۰
۲- داشتن قلب پاک	۲۳
۳- برخورداری از تقوا	۲۸
۴- شناخت دیگری با استعانت از قرآن	۳۲
۵- خودشناسی	۳۷
روش های شناخت فرد موردنظر	۵۱
۱- کسب اطلاعات ممکن قبل از خواستگاری	۵۱
۲- شناخت فرد از طریق مراجعه به او	۵۴
اهمیت مراسم خواستگاری	۵۷
۳- خواستگاری جمعی	۵۹

- ۳-۱- بررسی نظرات همراهان در مراسم خواستگاری ۶۸
- ۱- شناخت فکری و اخلاقی ۶۸
- ۲- شناخت بصری (حسی یا ظاهری) ۶۹
- ۳- شناخت ترکیبی ۷۰
- ۴- شناخت ظاهر فرد ۷۲
- ۵- شناخت ابعاد جسمانی فرد ۷۸
- ۶- برگزاری جلسات مکرر گفت‌وگو ۸۳
- ۷- دادن مجال بیش‌تر جهت صحبت کردن به طرف مقابل ۹۲
- ۸- هنر خوب پرسیدن و طرح سؤال معکوس ۹۵
- ۹- توجه به گفتار و رفتار ۹۹
- ۱۰- معرفی فرد به زبان خود و خانواده‌ی خویش ۱۰۶
- ۱۱- شناخت شرایط جغرافیایی محل سکونت وی ۱۱۲
- ۱۲- شناخت فرهنگ فرد ۱۱۷
- ۱۳- شناخت اعتبار اجتماعی فرد ۱۲۵
- ۱۴- شناخت اهداف و توقعات فرد ۱۲۹
- ۱۵- شناخت حرفه و پیشه ۱۳۳
- ۱۴- شناخت ابعاد اقتصادی ۱۳۷
- ۱۵- شناخت نحوه‌ی گذران اوقات فراغت ۱۴۲
- ۱۶- شناخت علاقه‌ی فرد به ورزش و شناسایی ورزش موردعلاقه‌ی او ۱۴۵
- ۱- برخی از فواید ورزش کردن ۱۴۶
- ۲- آمادگی‌های فرد ورزشکار ۱۴۸

- ۱۷ - بررسی عملکردهای گذشته‌ی فرد ۱۵۳
- ۱۸ - شناخت نوع خانواده و ارتباط‌های بین فردی آن ۱۶۸
- الف - خانواده از دیدگاه جامعه‌شناسی ۱۶۸
- ب - خانواده از دیدگاه روان‌شناسی ۱۷۲
- ۱ - خانواده‌ی بالنده ۱۷۴
- ۲ - خانواده‌ی آشفته ۱۷۵
- شناخت فرد در متن خانواده ۱۷۷
- ۱۹ - ترتیب تولد فرزند در خانواده ۱۸۷
- ۲۰ - ضرورت انجام تحقیق ۱۹۲
- تذکار ۱۹۷
- جامعیت در تحقیق ۲۰۰
- الف - تحقیق از محل کار و یا تحصیل فرد ۲۰۱
- ب - تحقیق از اطرافیان محل سکونت ۲۰۴
- ۲۱ - شناخت دوستان او ۲۰۸
- ۲۲ - تجزیه و تحلیل اطلاعات و همگونی داده‌ها ۲۱۹
- مشاوره‌ی ژنتیک ۲۲۷
- ۲۳ - واقع‌نگری در انتخاب همسر ۲۳۲
- ۲۴ - تناسب وعده‌ها با میزان توانایی ۲۳۷
- ۲۵ - مشاوره کردن با مشاور متخصص ۲۴۲
- ۲۶ - موانع شناخت مطلوب فرد مورد انتخاب ۲۵۴
- ۱ - عدم آگاهی ۲۵۴

- ۲- زودباوری ۲۵۷
- ۳- پیروی از شهوات ۲۶۲
- ۴- عشق نابه‌منگام (زودمنگام) ۲۶۴
- ۵- پرهیز از پیش‌داوری‌ها و غرض‌ورزی‌ها ۲۷۴
- ۶- انزوطلبی ۲۷۹
- ۷- شناختن از طریق برقراری رفاقت ۲۸۲
- ۸- پرهیز از شناختی آرمانی ۲۹۳
- ۹- داشتن شخصیت و سواسی ۲۹۶
- نتیجه‌گیری ۲۹۸
- فهرست منابع و مآخذ ۳۰۰

سخن ناشر

آدمی در طی سالیان عمر خویش مبادرت به انتخاب‌های گوناگونی می‌نماید. گاه در لحظه‌ای دست به انتخاب می‌زند و گاه در ساعتی و شاید در طی سال و سالیانی. از میان آن‌چه که توسط او انتخاب می‌شود، نخست مسلک و دین است و آن‌گاه تلاش برای کسب معرفت بیش‌تر در دین و نیز سعی در حفاظت از آن، که نیمی از آن در پرتو گزینش همسری خوب و وفادار و آرمان‌خواه صورت می‌پذیرد، چنان‌که خواجه‌ی دو عالم حضرت ختمی مرتبت فرمود: «آن کس که ازدواج می‌کند، نیمی از دیانت خود را مصون نگاه می‌دارد.»

امر انتخاب همسر و زندگانی آرام در کنار او، همراه با عمر بشر بوده و پیوسته در خصوص نحوه‌ی انتخاب و ویژگی‌های همسر، فیلسوفان و صاحب‌نظران داد سخن داده‌اند؛ چنان‌که ارسطو در کتاب سیاست از سن و سال مناسب برای ازدواج سخن به میان آورده و در خصوص نحوه‌ی زندگانی و منع جدایی، اکوئیناس فیلسوف و متکلم مسیحی توصیه‌ها کرده و خواجه نصرالدین طوسی در اخلاق ناصری می‌نویسد: «و زن صالح شریک مرد بود در مال و قسیم او در کدخدایی و تدبیر منزل و نایب او در وقت غیبت و بهترین زنانی زنی بود که به عقل و دیانت و عفت و فطنت و حیا و رقت دل و تودد و کوتاه‌زبانی و طاعت شوهر و بذل نفس در خدمت او و ایثار

رضای او و وقار و هیبت نزد اهل خویش متحلی بود و عقیم نبود و بر ترتیب منزل و تقدیر نگاه داشتن در انفاق واقف و قادر باشد و به مجامله و مدارات و خوش‌خویی سبب مؤانست و تسلی همدم و جلای احزان شوهر گردد.»^(۱)

پس اگر با توجه به میراث عظیم فرهنگ اسلامی - ایرانی، در صدد گزینش همسر برمی‌آییم، باید که سخنان و گفتارهای نغز خردمندان و اخلاقیون این مرز و بوم اسلامی را آویزه‌ی گوش نماییم و اثر حاضر نیز با تأسی به این امر خطیر به نگارش درآمده است تا جوانان عزیزی که در آستانه ازدواج و انتخاب همسراند، از آن بهره گیرند.

انتشارات انجمن اولیا و مربیان

مقدم

یکی از سؤالاتی که اغلب از سوی جوانان مطرح می‌شود، این است که چگونه می‌توانیم فرد موردنظر خود را برای ازدواج بشناسیم. این‌گونه سؤالات معمولاً از مشاورانی پرسیده می‌شود که در مراکز مشاوره‌ی خانواده به فعالیت اشتغال دارند. در مشاوره هدف این است که جوانان را راهنمایی نماییم تا از امکانات موجود جهت شناخت مطلوب یک‌دیگر حداکثر استفاده را به عمل آورند، تا بعد از ازدواج سازگاری بیش‌تری داشته باشند.

در این اثر، تلاش شده است تا جوانان با روش‌های گوناگون شناخت فرد موردنظر خود آشنا شوند و با برخورداری از علم و آگاهی همسرشان را انتخاب کنند تا کم‌تر دچار مشکل گردند؛ زیرا آن‌هایی که بدون شناخت کافی ازدواج کرده‌اند، با معضلاتی عدیده روبه‌رو شده و گاه زندگی آن‌ها استمرار نیافته، به طلاق عاطفی یا طلاق قانونی انجامیده است.

از سویی، جامعه‌ی کنونی ما با معضلی مواجه شده و آن گسترش بی‌رویه‌ی روابط دختران و پسران نوجوان و جوان است که آن نیز جامعه را دچار دشواری‌های خاصی کرده است. عده‌ای از آن‌ها در توجیه چنین روابطی می‌گویند: «می‌خواهیم یک‌دیگر را بهتر بشناسیم و ببینیم که آیا روحیات ما با یک‌دیگر تناسب دارد تا در چنین صورتی با هم ازدواج کنیم.» اما غافل از آن‌که بسیاری از این ارتباطات به قصد انتخاب همسر و ازدواج صورت نمی‌گیرد و وعده‌هایی که از سوی چنین پسران و دخترانی جهت تحقق ازدواج داده می‌شود، به‌سان آن است که می‌گویند: «هزار وعده‌ی خوبان یکی وفا نکند.» پس بهانه‌ی گام برداشتن برای شناخت، معمولاً

تبدیل به دامی می‌شود که هزاران جوان را در خود گرفتار می‌سازد و یا هم‌چون باتلاقی می‌گردد که آینده‌سازان این مرزوبوم اسلامی را به کام خود فرو می‌برد. لذا به منظور آگاهی نسل جوان و پیش‌گیری از در غلطیدن آن‌ها به ورطه‌ی دردناک هلاکت و نابه‌سامانی به بیان شیوه‌های مناسب و کارآمدی برای شناخت مبادرت نموده‌ایم تا در پرتو بهره‌گرفتن از این شیوه‌ها، اولاً: بتوانند یک‌دیگر را به خوبی بشناسند و ثانیاً: از معضلات ناشی از شناخت یک‌دیگر از طریق برقراری ارتباط طولانی برحذر بمانند؛ چرا که در برقراری چنین روابطی، معضلاتی فراوان پدید آمده که ترک تحصیل، افت تحصیلی، ابتلا به افسردگی، اضطراب، پر خاشگری، فرار از منزل، اصطکاک فراوان با والدین، اقدام به خودکشی و مشکلات عدیده‌ی دیگر، همه از پیامدهای آن است که خود بحث ویژه‌ای را می‌طلبد و باید در جای دیگر بدان پرداخت. پس هدف دیگری که از نگارش چنین اثری دنبال می‌شود، تلاش در جهت کاهش ارتباط‌های ناسالم میان دختران و پسران نوجوان و جوان است.

اگر چه تلاش شده است که شیوه‌های مختلف شناخت مطرح شود تا پاسخ‌گوی نیازهای جوانان عزیز و گران‌قدری باشد که به دنبال سروسامان دادن به زندگی خود و تشکیل خانواده‌ی سالم هستند؛ اما هرگز مدعی آن نیستیم که روش‌های مناسب دیگری برای شناخت وجود ندارد. قطعاً موجب مسرت و مزید امتنان خواهد بود که خوانندگان گرامی با بهره‌جستن از تجارب و مطالعات خویش به نقادی پرداخته و از راهنمایی‌های ارزشمند خود، نگارنده را بی‌نصیب نگذارند. بدان امید که با آگاهی هر چه بیش‌تر نسل جوان این کشور اسلامی، شاهد ازدواج‌هایی پایدار و کانون‌هایی گرم‌تر از گذشته باشیم.